የሰበር መ/ቁ.22326

ቀን 16.2.99

ዳኞች፡- 1. አቶ መንበረፀሐይ ታደሰ

2. አቶ ዓብዱልቃድር መሐመድ

3. አቶ ጌታቸው ምህረቱ

4. አቶ መስፍን ዕቁበዮናስ

5. ወ/ት ሂሩት መለሠ

አመልካቾች፡- 1. ወ/ሮ ሸዋላንቺ ተክለሃይማኖት

2. አቶ አንተነህ ሙሉጌታ

3. ወ/ሮ መሠረት ሙሉጌታ

መለስ ሰጭ፡- የአዲስ አበባ ከተማ ፖሊስ ኮሚሽን

ፍ ር ድ

በዚህ ጉዳይ የቀረበው የሕግ ነጥብ በአደራ የተሰጠ ንብረት ለአደራ ሰጭው የሚመለስበትን ጊዜ ነው፡፡ የ1ኛ አመልካች ባለቤት የነበሩትና የ2ኛ እና 3ኛ አመልካቾች አባት የአስር አለቃ ሙሉጌታ ዳዲ በወንጀል ተጠርጥረው በመልስ ሰጭ በቁጥጥር ሥር ሲውሉ ብር 9000 (ዘጠኝ ሺ) በመልስ ሰጭ በኤግዚቢትነት ተይዟል፡፡ መልስ ሰጭ ምርመራውን ጨርሶ ጉዳዩን ለዐቃቤ ሕግ ካስተላለፈ በኋላ ዐቃቤ ሕግ ጉዳዩ አያስከስስም በማለት የተያዘው ገንዘብ ለባለመብቱ እንዲመለስ መጋቢት 25 ቀን 1983 ዓ.ም ለመልስ ሰጭ ደብዳቤ ጽፏል፡፡ አመለካቾች ለፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ሐምሌ 21 ቀን 1993 ዓ.ም ባቀረቡት ክስ መልስ ሰጭ ገንዘቡን ለመመለስ ፈቃደኛ ባለመሆኑ የተጠቀሰውን ገንዘብ እንዲከፍል እንዲወሰንላቸው ጠይቀዋል፡፡ ፍርድ ቤቱም መልስ ሰጭ ያቀረበውን የይርጋ ክርክር በመቀበል በፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2782(2)፣ 2471 እና 1845 መሠረት ክሱ በይርጋ ይታገዳል በማለት ክሱን ውድቅ አድርጎታል፡፡ ጉዳዩ በይግባኝ የቀረበለት የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤትም ብይኑን አጽንቶታል፡፡

ከላይ የተመለከተውን ብይን በመቃወም አመልካቾች ያቀረቡት የሰበር አቤቱታ ተመርምሮ ጉዳዩ ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት አመልካቾች እና መልስ ሰጭ ክርክራቸውን ለችሎቱ በቃል አሰምተዋል፡፡

ችሎቱም በአደራ የተሰጠ ንብረት ለአደራ ሰጭው የሚመለሰው መቼ ነው? የሚለውን የሕግ ነጥብ መሠረት በማድረግ ጉዳዩን መርምሯል፡፡

የፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 2779 የአደራ ማስቀመጥ ሕጋዊ ግን□ነት የሚመሠረትባቸውን ሁኔታዎች ደንግጓል፡፡ የአደራ ማስቀመጥ ሕጋዊ ግን□ነት አደራ ተቀባዩ የሌላ ሰው ዕቃ ተቀብሎ በአደራ ጠባቂነት ለአደራ ሰጭው እንዲያስቀምጥለት በሚገባው የውል ግዴታ ነው፡፡ ከዚህ በተጨማሪ የፍ/ሕ/ቁ. 2796 አንድ ሕጋዊ ሁኔታው በክርክር ያለ ወይም የሚያጠራጥር ዕቃ በዕቃው ሕጋዊ ሁኔታ ላይ የተነሣው ጥርጣሬ ወይም ክርክር በስምምነት ወይም በዳኞች እስኪፈታ ድረስ ዕቃው የተነሣው ጥርጣሬ ወይም ክርክር ተጠቅሶ ለሶስተኛ ወገን ሲሆን በትእዛዝ የተቀመጠ አደራ ይባላል በማለት ይደነግጋል፡፡

በአደራ የተሰጠ እቃን በሚመለከት በትእዛዝ በተደረገ አደራ የትእዛዝ ባለአደራው ዕቃውን የሚመልሰው በጉዳዩ ጥቅም ያላቸው ሁሉ ከተስማሙበት ወይም ዳኞች ካዘዙ እንደሆነ በፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2798 በልዩ ሁኔታ ይደነግጋል፡፡ ሆኖም በተመሣሣይ ጉዳይ ላይ በልዩ ሁኔታ አስፈላጊ በሆነ አደራ ላይ ተፈፃሚ የሚሆን ልዩ ድንጋጌ በሕጉ ላይ አልተቀመጠም፡፡ በመሆኑም ከላይ እንደተመለከተው በፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2804 መሠረት አስፈላጊ በሆነ አደራ በአደራ የተሰጠው እቃ ስለሚመለስበት ሁኔታ ስለ አደራ በጠቅላላ የተደነገጉት ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ፡፡

የፍ/ብ/ሕ/ቁ.2781/2/ አደራ ተቀባዩ ለአደራ ማስቀመጥ የተወሰነው የውሉ የጊዜ ውሣኔ ሲደርስ ዕቃውን ለአደራ ሰጭው ሊመልስለት ይገባል በማለት ይደነግጋል፡፡ በዚህ ድንጋጌ መሠረት በውል ዕቃው የሚመለስበት ጊዜ የተወሰነ እንደሆነ አደራ ተቀባዩ ዕቃውን ለአደራ ሰጭው የሚመልሰው ይኸው ጊዜ ሲደርስ ነው፡፡ በሌላ በኩል የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2786(1) ለአደራ ተቀባዩ ጥቅም ሲባል አደራ የተቀመጠውን እቃ ስለመመለስ በውሉ ላይ የተወሰነ ጊዜ ከሌለ በቀር አደራ ሰጭው እንደጠየቀ እቃው

ሊመለስለት ይገባል በማለት ይደነግጋል፡፡ በዚህ ድንጋጌ መሠረት ደግሞ በውል እቃው የሚመለስበት ጊዜ ያልተወሰነ እንደሆነ ወይም በውል እቃው የሚመለስበት ጊዜ የተወሰነ ቢሆንም ጊዜው የተወሰነው ለአደራ ተቀባዩ ጥቅም ካልሆነ (ለአደራ ሰጭው ጥቅም ከሆነ የተደረገው ወይም ለማንኛውም ወገን ጥቅም ተብሎ ያልተደረገ እንደሆነ) አደራ ሰጭው ለዕ ቃው መመለሻ የተወሰነው ጊዜ ካለፈ በኋላም በማንኛውም ጊዜ ዕቃው እንዲመለስለት ከጠየቀ አደራ ተቀባዩ የተወሰነው ጊዜ አልፏል በሚል ዕቃውን አልመልስም የማለት መብት የለውም፡፡

በዚህ የሕግ ክፍል የአደራ ማስቀመጥ ውል በማናቸውም ፎርም ሊከናወን የሚችል ስለመሆኑ በቁጥር 2892 ላይ ተመልክቷል፡፡ በያዝነው ጉዳይ መልስ ሰጭ ክርክር ያስነሣውን ገንዘብ የተቀበለው የ1ኛ አመልካች ባለቤት የነበሩትንና የ2ኛ እና የ3ኛ አመልካቾች አውራሽ (አባት) በእስር ባዋለበት ወቅት በወንጀል ድርጊት የተገ[illegible] ነው በሚል ገንዘቡ እንዳይጠፋ በማሰብ ነው፡፡ ይህም ገንዘቡን የተቀበለው አስፈላጊ በሆነ አደራ እንደሆነ ያሣያል፡፡በዚህ ሁኔታ ከላይ እንደተመለከተው ገንዘቡ በፍ/ብ/ሕ/ቁ.2804 እና 2787(1) መሠረት አደራ ሰጭው ዕቃው (ገንዘቡ) እንዲመለስለት በጠየቀ ጊዜ የሚመለስለት ነው፡፡ ጥያቄው የቀረበው በየትኛው ጊዜ ቢሆን ጥያቄው በይርጋ የሚታገድበት የሕግ አግባብ የለም፡፡ በመሆኑም በጉዳዩ የፌዴራል የመጀመሪያ ፍርድ ቤት የአመልካቾች ጥያቄ በአስር ዓመት ይርጋ ይቋረጣል በማለት የሰጠውና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ያፀናው ውሣኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ተገኝቷል፡፡

<u>ው ሣ ኔ</u>

- ይህ ችሎት መልስ ሰጭ በአደራ የተቀበለውን ብር 9000 (ዘጠኝ ሺህ ብር) ለአመልካቾች እንዲመልስ ወስኗል፡፡
- የፌዴራል የመጀመሪያ ፍርድ ቤት በመ/ቁ. 170 ሰኔ 10 ቀን 1996 ዓ.ም የሰጠውና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁ. 33491 ጥቅምት 11 ቀን 1998 የሰጠው ትእዛዝ ተሽሯል፡፡

- ግራ ቀ፦ በዚህ ችሎት ያወጡትን ወጪና የደረሰባቸውን ኪሣራ የየራሣቸውን ይቻሉ፡፡

መዝገቡ ተዘግቷል፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ተ.ወ